

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳು: ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ದಿಲೀಪ್ ಎಸ್¹ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಮಹಾದೇವಿ²

ಪೀಠಿಕೆ

ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ವಿಶ್ವಕೋಶದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. “Documents incised on some hard or permanent material in the form of letters or their conventional signs for the purpose of conveying some information or preserving a record. They are, therefore, to be distinguished on the one hand from manuscripts or documents written on papyrus, parchment, paper or other more or less smooth surfaces by means of a brush, reed or pen and some coloured fluid” ಎಂದರೆ, ತಾಳೆಗರಿ ಭೂರ್ಜಪತ್ರ ಕಾಗದ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿರುವ ಬರಹಗಳನ್ನು ಶಾಸನಗಳೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಕರೆಯಬಹುದೆಂದು ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.¹ “ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ರಾಜರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಪಟದ ಮೇಲಾಗಲಿ, ತಾಮ್ರಪಟದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಬರೆಯಿಸಿರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ತನಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳ ವಿಷಯ, ತನ್ನ ವಿಷಯ, ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನ ವಿಷಯ, ದಾನದ ಪ್ರಮಾಣ, ಭೂಮಿಯ ಮೇರೆಗಳು, ದಿನಾಂಕ –ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ, ರಾಜನಾದವನು ತನ್ನ ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಹಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ದಾನವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಯಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ದಾನಶಾಸನಗಳೆಲ್ಲ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪರಂಪರಾನುಗತ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಮಾಜ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟು, ಶಿಕ್ಷಣ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು

¹ ಸಂಶೋಧಕರು, ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು

² ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು (ನಿ) ಮತ್ತು ಐಸಿಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ ಫೆಲೋ, ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಅವರು ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಹೊರತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಲೇಖನದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ರಾಜವಂಶದ ಇತಿಹಾಸವೆಂದರೆ, ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಳಿದ ರಾಜರ ಅಥವಾ ಒಡೆಯರ ಇತಿಹಾಸ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ಕಲೆ, ಧರ್ಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನುಬಂಧದ ರೀತಿಯೇ ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳ ರೂಪದಲ್ಲೇ ಸೇರಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಅರಸರ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದೊಂದಿಗೆ; ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆಯ ಇತಿಹಾಸ, ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದ ರೀತಿ ನೀತಿ, ಅನುಸರಿಸಿದ ಧರ್ಮ, ಕಲೆ, ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಚಿಸುವುದು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದ ಆಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳೇ ಮೂಲ ಆಧಾರಗಳು. ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡುವ ಗುರಿ ಇದಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶಾಸನಗಳು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾಸನ, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ; ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಮೈಸೂರು, ನಂಜನಗೂಡು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ, ಪಾಂಡವಪುರ, ಟಿ.ನರಸೀಪುರ, ಹುಣಸೂರು, ಕೆ.ಆರ್.ನಗರ, ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ, ಹೆಗ್ಗಡೆದೇವನಕೋಟೆ, ವರುಣ ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಶಾಸನಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಒಡೆಯರುಗಳ ಕಾಲದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ಪುನರ್‌ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೂರಾರು ಶಾಸನಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಶಾಸನಗಳು ಬೆಳಕು ಕಾಣದೆ ನಶಿಸಿಹೋಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯರು ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಅರಿಯದೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ದಾನಶಾಸನಗಳು, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ತಾಮ್ರ ಶಾಸನಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಪ್ರಾರಂಭದ ಶಾಸನಗಳ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಇದುವರೆಗೆ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಒಂದನೇ ರಾಜ ಒಡೆಯರು. ಇವರ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಶಾಸನಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ; ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸನ್ನದುಗಳು, ನಿರೂಪಗಳು, ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು ಮೊದಲಾದುವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಶಾಸನ ರೂಪಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಲೋಹದ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಆಭರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರೌಢ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸನ್ನದುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕೇವಲ ಒಡೆಯರು ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ, ಆಡಳಿತ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ, ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಗ್ರಹಾರ, ದೇವಾಲಯ, ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳು, ಬಾವಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಭತ್ತ, ಕೋಟೆ, ಮಂಟಪ, ಮಠ, ಪ್ರತಿಮೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಥವಾ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ, ದೇವರ ಪೂಜಾದಿ ಇತರ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದ ವಿರಗಳನ್ನು, ಉತ್ತಮ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ವಾಹನಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಾಮ್ರಪಟ ಶಾಸನಗಳು

ಪೂರ್ವ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಿಂದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದವರೆಗೆ (ಕ್ರಿ.ಶ.1399–1868) ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ತಾಮ್ರಪಟದ ಶಾಸನಗಳು ದೊರಕಿವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಾನ ಶಾಸನಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ವಂಶಾವಳಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜನ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಾಹಿಯ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದಾನ ಪಡೆದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ದಾನ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಗೆಜ್ಜೆಗನಹಳ್ಳಿ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನ

ಈಗಾಗಲೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು “ಏಫಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಹೊಸ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಳಿಸಿ ಹೊರತಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಪುಟ ಮೂರರಿಂದ ಸಂಪುಟ ಆರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

‘ಏಫಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ’ – ಮೂರನೇ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.1639ರ ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜನ “ಗೆಜ್ಜೆಗನಹಳ್ಳಿ” ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ನಂಜನಗೂಡಿನ 212ನೇ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.² ಇದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ದೊರೆ ಇಮ್ಮಡಿ

ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯನು ಘನ ಶೈಲ-ಪೆನುಗೊಂಡದಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಇದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.³ ಮುಂದುವರಿದು ಗೋದಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ಆಳಿದ ಅರಸರು, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಆಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಿ; ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು, ಆತನ ಮಗ ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ ಬಗೆಗೆ ಈ ಶಾಸನವು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.⁴ ಆದರೆ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಮೊದಲಿನವರು ಗೋದಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಈ ಶಾಸನವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೂ ಮೊದಲು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆತನದ ಇತರರು ಆಳಿದರೆಂದೂ, ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ನಂತರ ಆಳಿದವನು ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಜಒಡೆಯನೆಂದೂ ಮೇಲಿನ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ರಾಜಒಡೆಯರ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಆರನೆಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಬಳಿಕ ಈ ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಜಒಡೆಯನು ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಆಳಿದನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.1644ರ ನಂಜನಗೂಡಿನ 14ನೆಯ ಶಾಸನವು ನಂದಿಯ ವಿಗ್ರಹದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿದೆ. ಇದು ಮೈಸೂರಿನ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮಗನಾದ ದಳವಾಯಿ 'ವಿಕ್ರಮರಾಯನ ಸೇವೆ' ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.⁵ ಇವನು ರಾಜಒಡೆಯರ ಸೋದರನಾದ ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜನ ಮಗ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ರಮರಾಯನು ರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮಗನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಇದು ಅಂದಿನ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾದ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೋಬಳಿಗಳಿದ್ದು ಒಂದೊಂದು ಹೋಬಳಿಯೂ ಕೆಲವು 'ಸ್ಥಳ' ಗಳಿದ್ದವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ವಿಚಾರಚಾವಡಿ' ವಳಿತದೊಳಗೆ 'ಪಟ್ಟಣ ಹೋಬಳಿ' ಹಾಗೂ 'ಮೈಹಿಶೂರನಗರ ಹೋಬಳಿಗಳಿದ್ದು 'ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ' ಮತ್ತು ತುರುವೆಕೆರೆ ಸ್ಥಳಗಳು ಪಟ್ಟಣ ಹೋಬಳಿಯೊಳಗೂ, ತಾಯೂರು ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಾಲ ಸ್ಥಳಗಳು ಮೈಸೂರು ನಗರ ಹೋಬಳಿಗೂ ಸೇರಿದ್ದವು. ಆ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಮಿಸುವ ಮೊದಲು ಅವುಗಳ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಆದಾಯದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾನುಭೋಗನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.⁶

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಅತಿ ಸುಧೀರ್ಘವಾದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರಾಪುರದ ಕ್ರಿ.ಶ.1794ರ ಶಾಸನವು ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದಾದ ತಾಮ್ರಶಾಸನವಾಗಿದೆ.⁷ ಇದು 1390 ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು 16 ತಾಮ್ರಪಟಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಶಾಸನಗಳು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಸರಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗಮನಾರ್ಹ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಬಹುತೇಕ ಶಾಸನಗಳು ಶಿವಸ್ತುತಿ ಇಲ್ಲವೆ ವಿಷ್ಣುಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ

“ನಮಸ್ತುಂಗಶಿರಶ್ಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರಚಾಮರಚಾರವೇ|| ತ್ರೈ ಲೋಕೈ ನಗರಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯ ಶಂಭವೇ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳೂ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಹಲವಾರು ಶೈವಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಇದರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಬಾಣನ ಹರ್ಷಚರಿತ್ರದ ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನೇ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಬಹುತೇಕ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು ಹೊರತಲ್ಲ. ಇವರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ರಘುವಂಶದ ನಾಂದಿ ಪದ್ಯವು ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಭಾಷೆ ಅಪಭ್ರಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ನಂಜನಗೂಡಿನ 109ನೇ ಶಾಸನ ಹಾಗೂ ಗಟ್ಟವಾಡಿಯ 316, 317 ಮತ್ತು 319ನೇಯ ಶಾಸನಗಳು ತಾಮ್ರ ಶಾಸನಗಳಾಗಿವೆ.⁸ ಇವು ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯನು ನೀಡಿದ ಕ್ರಯ ಭೂದಾನ ಶಾಸನಗಳಾಗಿವೆ.⁹ ಈ ನಾಲ್ಕು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೆಂಕಟ್ರಾಮೈಯ್ಯನೆಂಬ ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಗೆ ಪಡೆದಾತನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆತನು ಪಡೆದ ಗ್ರಾಮಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರದ ಚಾವಡಿ ವಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ತುರುವೇಕೆರೆ, ತಾಯೂರು ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಾಲ ಎಂಬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು.

‘ಎಫಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ’ ಐದನೇ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿದ 99ನೇ ಶಾಸನವು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ (ಕ್ರಿ.ಶ.1674) ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.¹⁰ ಕ್ರಿ.ಶ.1663ರ ನಂಜನಗೂಡಿನ ಶಾಸನವು ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿ ಮಠದ ರಾಘವೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥಶ್ರೀಪಾದರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.1674ನೇ ಶಾಸನವು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯನು ‘ದಾದೋಜಿ, ಜೈತಜಿ, ಶಂಭು, ಕುತುಪಪಾಹ ಮತ್ತು ಬಸವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು ಸೋತು ಹೋಗಿರುವ ವಿವರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.¹¹

ಮೈಸೂರಿನ 104ನೇಯ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನ ಕ್ರಿ.ಶ.1667ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಶಾಸನ ಬರೆದ ಕವಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು ದೈವಭಕ್ತ, ಬುದ್ಧಿವಂತ ಕವಿ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು, ಮನೋಹರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಉಳ್ಳವನು. ನಂಬಿದವರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವನು, ಕೊಡುಗೈದಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತದೆ.¹² ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ರತ್ನಪಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧನ್ನೋಜಿ ಗುಜರಾತಿನಿಂದ ಬಂದವನು. ಮೊದಲು ಈತನು ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಹೊಂದಿದ್ದನೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಈತನು ಅರಸನಿಗೆ ಒಂದು ಕರ್ಣಾಭರಣವನ್ನಿತ್ತು ಹಲವು ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧನ್ನೋಜಿಯು ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಪಡೆದಿದ್ದುದಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಈತನು ರಾಜರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ತುಲಾಭಾರ ಮೊದಲಾದ ಧಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಕಪರ್ದಿನಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಪ್ತಕೋಟೀಶ್ವರರ ಸರೋವರವನ್ನು ರಾಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಛತ್ರಗಳನ್ನು, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಥೋತ್ಸವವನ್ನೂ, ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಈತನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ರಮಾಬಾಯಮ್ಮ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಅನುಸೂಯೆ, ದ್ರೌಪತಿಯಂತೆ ಜಾಣೆ, ಕರುಣೆಯಲ್ಲಿ ವೈದೇಹಿ ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತದೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ಆಸೆಯಂತೆ ಧನ್ಯೋಜಿಯು ಮೈಸೂರಿನ ಅಂದಿನ ಅರಸರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಕನ್ನಂಬಾಡಿ ಸ್ಥಳದ ಹೊಸಕೋಟೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು 'ಧನ್ಯೋಜಿ ರಾಮಾಬಾಯಮ್ಮಪುರ'ವೆಂಬ¹³ ಅಗ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ದಾನಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ 50 ಹೆಜ್ಜೆ ಅಗಲ, 100 ಹೆಜ್ಜೆ ಉದ್ದದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಾಸದ ನಿವೇಶನಗಳಿಗಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೊಸೂರು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಗೆರೆ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿ, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಗೋಪಾಲಪುರ, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮಾವಿನಕೆರೆ, ಗುಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ದಾನಶಾಸನಕ್ಕೆ ರಾಜನ ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವಿದೆ.¹⁴

ಕ್ರಿ.ಶ.1744ರ ಚಾಮರಾಜನಗರದ 291ನೆಯ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನವು¹⁵ ಮೈಸೂರು ಅರಸ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿ ವೆಂಕಟಪತಿಯು ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಕಪಿಲ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿರಮಕೂಡಲಿನ ಹಂಪಾಪುರವನ್ನು 'ವೆಂಕಟರಾಮ ಸಮುದ್ರವೆಂಬ' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ 12 ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಈ ದಾನಭೂಮಿಗಳ ಅಥವಾ ಗ್ರಾಮಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ವಾಮನ ಮುದ್ರೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ವಂಶಪಾರಂಪರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ದಾನ ನೀಡಿದುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.¹⁶

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಪ್ರಸನ್ನ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1821ರಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ ದೇವಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿಬ್ಬರು ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರಾದ ಲಿಂಗಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ಮತ್ತು ಚಲುವಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರು ತಾವು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅರಮನೆಯ ಭಾಗಗಳಾದ, ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸ, ಕೃಷ್ಣವಿಲಾಸ ಮತ್ತು ರಮಾವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ 'ದೇವಾಂಬಾ', 'ಲಿಂಗಾಂಬಾ' ಮತ್ತು 'ಚಲುವಾಂಬಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಅಗ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ತಮಗೆ ದೀರ್ಘಸುಮಂಗಲಿ ಭಾಗ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದನ್ನು ಮೂರು ಶಾಸನಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ ದೇವಾಜಮ್ಮಣ್ಣಿ ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಮನಮುದ್ರೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, 21 ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅಗ್ರಹಾರದ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿವದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನ ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಮಹಾಜನಗಳು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಶಾಸನವಿದಾಗಿದೆ.¹⁷

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸದುದ್ದೇಶಗಳನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು, ಅವರ ರಾಣಿಯರು, ದಳವಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರು ಅನೇಕ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳು

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಬಹುತೇಕ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವಪ್ನ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾನದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತವೆ. ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಶಾಸನಗಳಾಗಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.1843ರ ಕಾಲದ ಕೆಳಕಂಡ ಶಾಸನವು 79 ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಧೀರ್ಘ ಶಿಲಾ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.¹⁸

ಕ್ರಿ.ಶ.1648ರ ಚಾಮರಾಜನಗರದ 170ನೇ ಶಿಲಾ ಶಾಸನವು ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯನ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಹೊಂಗನೂರು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕಾಶಿ ಧರ್ಮವಾಗಿ ದತ್ತಿ ನೀಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಂಗನೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರೆತ್ತಿರುವ ಈ ಶಾಸನವು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ. ಚಾಮರಾಜನಗರದ 169 ಮತ್ತು 171ನೆಯ ಶಾಸನಗಳೂ ಇದೇ ದೊರೆಯ ಕಾಲದ ಶಾಸನವಾಗಿದ್ದು ಇವು ಕೂಡ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದೆ.¹⁹ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅಗ್ರಹಾರವೊಂದರ ದಾನದ ವಿರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಇಲವಾಲ ಹೋಬಳಿ ಮಾಣಿಕ್ಯಾಪುರದ ಮಾರಮ್ಮನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿ.ಶ.1685ರ ಶಿಲಾ ಶಾಸನವು, ಮೈಸೂರು ದೊರೆ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಪುತ್ರರಾದ ಹರಿದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಪುತ್ರರಾದ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ದೊಡ್ಡ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ 'ದೇವರಾಯ ಅಗ್ರಹಾರ'ದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತರಾದ ಅಳಸಿಂಗರೈಯಂಗಾರಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಗೋಪಾಲಸ್ವಾಮಿ ದೇವರ ಶ್ರೀಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಧಾನದ ವಿವರವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.

“ಕ್ರಿ.ಶ.1829ರ ಮೈಸೂರಿನ 37ನೇ ಶಿಲಾ ಶಾಸನವು, ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಕೋಟೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಅರಮನೆಯ ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಡೆಯರ ಕುಲದೇವತೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ದೇವಿಯ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನವರತ್ನಗಳೆಂಬ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನಗಳಂತೆ, ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೂ, ಹೆಚ್ಚಿನವು ಅವರು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕಾಣಿಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಶಾಸನಗಳಾಗಿವೆ”.²⁰

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1399 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1868ರವರೆಗಿನ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರುಗಳ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳು ಅಯಾ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಸನದ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜನು ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಿಂದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದವರೆಗಿನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಲೆಹಾಕಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು, ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದಿನ ಮೈಸೂರು, ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೆಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಸೇಲಂ, ಕೃಷ್ಣಗಿರಿ, ಈರೋಡು, ಕೊಯಮತ್ತೂರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಒಡೆಯರ ಶಾಸನಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀ ಪಿ.ವಿ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 'ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು' ಎಂಬ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.²¹ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಲಭ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಎಲ್ಲೆಯ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟಗಳ ನೂತನ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ.ಎಂ. (2017). ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.ಸಂ.13
2. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಸಂಪುಟ-3, ಎನ್.ಜೆ.212; ಎ.ಕ.ಪು.ಸಂ.3. ನಂ.ಗೂ. ಪು.ಸಂ.198 (old)
3. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.202
4. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.206
5. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂ.4. ಎನ್.ಜೆ.14, ಕ್ರಿ.ಶ.1644. ಪು.ಸಂ.207
6. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ..208
7. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.209
8. ಮೇಲಿನದೇ. ಎನ್.ಜೆ.109 ಹಾಗೂ ಗಟ್ಟವಾಡಿಯ 316 ಮತ್ತು 317, 319ರ ಶಾಸನಗಳು. ಪು.ಸಂ.223
9. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.225
10. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂ.5. ಮೈಸೂರು. ಪು.ಸಂ.99
11. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.101
12. ಮೇಲಿನದೇ., ಮೈಸೂರು ಪು.ಸಂ.104
13. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.106
14. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.107
15. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.291
16. ಮೇಲಿನದೇ., ಪು.ಸಂ.293

17. ಗೋಪಾಲ್. ಆರ್. (2010) ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಮೈಸೂರು. ಪು.ಸಂ.539-540
18. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂ.5. ಮೈಸೂರು-ಶಾಸನ, ಪು.ಸಂ.5
19. ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂ.6, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಪು.ಸಂ.170, 169, 171
20. ಮೇಲಿನದೇ., ಮೈಸೂರು – 37ನೇ ಶಿಲಾಶಾಸನ. ಪು.ಸಂ.180
21. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ. ಪಿ.ವಿ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು. ಪು.ಸಂ.178-186

